

Prebiehajúce premeny spoločnosti si vyžadujú od nás nielen adaptáciu na spoločenské zmeny, ale aj ich hodnotenie a uvedomelú kontrolu. Životný štýl je odpoveďou na najdôležitejšiu otázku človeka : „**Ako žiť?**“ Projekt **„Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže v Slovenskej republike“** je výsledkom niekoľkoročnej práce odborných pracovníkov RÚVZ Spišská Nová Ves (autorov projektu) a spolupráce odborníkov z oblastí zdravotníctva, školstva, cirkví, polície, občianskych združení a SAV. Cieľom projektu je zmonitorovať životný štýl mládeže SR a neskôr opakovaním monitoringu zachytiť i jeho trend a následnými zdravotno – výchovnými intervenciami vychádzajúcimi z analýz dát motivovať mladých ľudí k prevzatiu zodpovednosti za svoj životný štýl. Rozpracovanie tohoto projektu na územie celého Slovenska je pokračovaním pilotnej štúdie **Monitoringu životného štýlu stredoškolskej mládeže** realizovanej najprv v okrese Spišská Nová Ves v roku 1997 na vzorke 950 respondentov a neskôr rovnomenného projektu v Košickom a Prešovskom kraji na vzorke 1497 respondentov. Z analýz dát tohto projektu realizovaného v roku 1999 - 2001 a zo skúseností expertov spolupracujúcich na záveroch projektu jednoznačne vyplynulo, že aby sme mohli pomôcť mladým ľuďom k osvojeniu si zdravého životného štýlu, je potrebné vytvoriť predovšetkým harmonické a zdravé rodinné prostredie. Na workshope venovanému tejto problematike vyplynula ako najdôležitejšia požiadavka potreba pomoci rodičom pri výchove detí.

K spolupráci na úlohe vzdelávania rodičov sme prizvali Doc. PhDr.Šimovú, CSc. z fakulty sociálnej práce UPJŠ v Košiciach. Na základe toho bol zrealizovaný cyklus prednášok a „motivačných“ besied na tému: „Poradme si navzájom ako byť dobrým rodičom“ so zameraním sa na to, čo je rodičovská láska, ako komunikujeme v rodine, čo robí rodinu funkčnou, aké sú potreby dieťaťa, aké sú príčiny rodinných konfliktov, aké sú hlavné funkcie rodiny. Veľmi sa nám osvedčila spolupráca s aktivistami z PEER skupín, ktorí mohli rodičom podať informácie so znalosťou svojho rovesníckeho prostredia .Tu sa ukazuje ako najväčší problém motivácia rodičov a záujmu resp. nezájmu zo strany rodičov, ale taktiež i pedagógov. Týmto smerom zameriavame naše ďalšie aktivity. V roku 2004 bol projekt s názvom **„Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže v SR“** začlenený do Národného programu podpory zdravia v rámci hlavného projektu : **„Podpora zdravia detí a mládeže“**. Prieskum na stredných školách sa uskutočnil prostredníctvom dotazníka a pozostáva z oblastí : **Rodina, Škola, Voľný čas a záľuby, Stres, Zdravie, Stravovanie, Sebapoznanie a riešenie problémov, Partnerské vzťahy – sexualita, Životné hodnoty a postoje, Závislosti – fajčenie, alkohol, výherné automaty, lieky a drogy a identifikačné údaje**. Prieskumu sa zúčastnilo celkom 10 283 respondentov z gymnázií, stredných odborných škôl a stredných odborných učilišť z 8-ich krajov Slovenska, pričom počet chlapcov je 5301 a dievčat 4982. Osobnosť každého jedinca sa formuje vplyvom prostredia v ktorom žije, študuje, pracuje, trávi svoj voľný čas a realizuje svoje záľuby. Rodina by mala byť miestom, v ktorom sa všetci členovia obdivujú a vážia, čo nevyklučuje zdravú kritiku. 85,44 % respondentov pochádza z úplnej rodiny, pričom úplných rodín 89,88 % bolo z Prešovského a najmenej 80,96 % z Bratislavského kraja. 12,21 % dotazovaných nemá súrodencia, pričom najmenej jedináčikov 6,19 % je z Prešovského a najviac 16,56 % z Bratislavského kraja. Najčastejší typ vzdelania rodičov je stredoškolské, 35,07 % otcov a 44,69 % matiek. Nezamestnanosť sa týkala 11,46 % matiek a 4,88 % otcov. 95,97 % respondentov má príjemné a skôr príjemné spomienky na detstvo. Otca ako žiteľa rodiny, vychovávateľa resp. kamaráta vníma skôr zle a zle 12,07 %, 14,86 % a 20,12 % oproti takému istému vnímaniu u matky 11,94 %, 11,07 % a 13,47 % respondentov. 3,24 % sú tí,

ktorí majú nepríjemné a skôr nepríjemné spomienky na detstvo. Dostatok lásky od otca cíti 79,04 %, od matky 90,47 % respondentov. 10,78 % respondentov pociťuje vo svojej rodine nedostatok peňazí.

Na našich školách sa cca 81 % študentov cíti dobre. Ako nadmerné pociťuje svoje študijné zaťaženie viac ako pätina respondentov, vo väčšej miere dievčatá, pričom viac ako hodinu denne venuje príprave na vyučovanie 38,91 % chlapcov naproti 74,16 % dievčat. 12,68 % udáva šikanovanie učiteľom, alebo spolužiakom. 59,18 % študentov by prijalo v škole stáleho terapeuta. Po skončení školy chce 28,83 % pracovať a žiť v zahraničí.

Ako trávia študenti svoj voľný čas? Priemerný slovenský študent (percentuálne údaje v zátvorkách patria chlapcom) denne počúva hudbu (85,29 %), dievčatá 88,76 %. 1–2 krát týždenne (30,28 %) pomáha pri domácich prácach, dievčatá denne 48,84 %. 1–2 krát týždenne (26,94,6 %) alebo denne (30,6 %) si prečíta časopis, oproti dievčatám 27,72 % resp. 38,98 %. 1–2 krát týždenne (29,37%), dievčatá 27 %, si zájde do pohostinstva. Nikdy (28,39 %) , 23,83 % dievčat alebo naopak denne (29 %), oproti 33 % u dievčat sa stará o zvieratá. 1-3 krát mesačne (31 %), dievčatá 33,8 % si zájde na diskotéku. Niekoľkokrát do roka (31,3 %), alebo aspoň raz mesačne (21,75 %), dievčata nikdy 41,5 %, alebo niekoľkokrát do roka 29,6 % si zarábajú. Nikdy (45,27 %), dievčata 35,5 % nenaštívi, alebo raz do týždňa (21,6 %) oproti 26,9 % dievčat navštívi kostol. Nikdy (44,92 %), 22,12 % dievčat nečíta, alebo iba niekoľkokrát do roka (33,37 %), 41 % dievčat si prečíta knihu. Nikdy (30,54%), 24,1 % dievčat nejde, alebo niekoľkokrát do roka (54,22 %), 62,9 % ide do kina. Nikdy (52,76%), 41,9 % dievčat nejde, alebo niekoľkokrát do roka (42,86 %), 52 % ide do divadla. Viac ako 1 hodinu denne sleduje televíziu (83,8 %), dievčatá 81,13 %. Pričom (19 %), 16,38 % dievčat 4 a viac hodín. (56,9 %), 65,6 % dievčat pracuje s PC do dvoch hodín denne a navyše v priemere okolo 1 hodiny denne (31,7 %), dievčatá 21,92 % hráva PC hry. Internet malo doma 25,74 % respondentov. Mobil používa 1–3 denne (28,6 %), dievčat 32,16 %, pričom najčastejšou dobou trvania hovoru je u chlapcov od pol do 1 minúty (30,65 %), zatiaľ čo u dievčat je to 5 a viac minút - 21,9 %.

Stres patrí medzi hlavné rizikové faktory ohrozujúce zdravie človeka a je veľmi úzko spätý so spôsobom života. Stres nie je však nevyhnutne zlý vtedy, ak je primeraný a vieme ho dostatočne zvládať. V takomto prípade nám môže poslúžiť na dosiahnutie vytúženého cieľa. Odborníci zaoberajúci sa problematikou stresu okrem iného tvrdia, že človek bez akéhokoľvek stresu je mŕtvym. **Ale ak je stres neprimerane veľký, trvá dlho a nevieme ho dobre zvládať, spolu s ostatnými záťažami na organizmus, ako je fajčenie, neprimeraná konzumácia alkoholu, nesprávna výživa, nedostatok pohybu..., nám môže spôsobiť zdravotné ťažkosti, ba i smrť.**

Z týchto a podobných dôvodov sme sa rozhodli zistiť, akú psychickú záťaž v podobe stresu má študujúca mládež na Slovensku.

Z vyhodnotenia prostredia, v ktorom študenti prežívajú najviac stresov je zrejme, že najväčší stres, až 60,55% respondentov prežíva v školskom prostredí, 11% v rodine, niečo viac ako 7% v prostredí mimo rodiny a školy, pričom cca 20% respondentov uvádza, že nemá také prostredie, kde prežíva zvýšené napätie a stres.

Ďalej sme sa zaoberali **spôsobom zvládania stresu a zvládania záťažových situácií**. Týmto hodnotením sme zistili, že najväčšiu skupinu respondentov, takmer 59%, tvoria tí študenti, ktorí najčastejšie zvládajú stres „dobre, občas s problémami“. „Veľmi dobre, bez problémov“ stres zvláda v priemere 22% respondentov, pričom % chlapcov v tejto skupine veľmi dobre zvládajúcich

stres, dvojnásobne prevyšuje % dievčat. Okolo 3,4% študentov má veľký problém so zvládaním stresu a v tejto skupine sa zase nachádza výraznejšie viac dievčat ako chlapcov. Osobitne sme sa zaoberali skupinou študentov, ktorí **s problémami a zle zvládajú stres**, pretože u týchto študentov je vyššie riziko vzniku rôznych porúch zdravia, títo jedinci mávajú depresívne stavy, sklony k samovražde a podobné problémy. Týchto respondentov sme rozdelili podľa pohlavia a krajov, pričom nad slovenský priemer 3,36% v tomto prípade patria hlavne študenti z Trnavského kraja 4,32% (dievčat je 6,04% a chlapcov 2,56%) Druhé miesto zastupuje Košický kraj s počtom 3,87% (dievčat je 5,27% a chlapcov 2,51%) a tretie miesto patrí Žilinskému kraju 3,62% (dievčat je 5,73% a chlapcov 1,63%). Ostatné kraje sú na tom percentuálne na priemernej úrovni, alebo niečo málo pod týmto priemerom.

Analyzovali sme najčastejšie zdravotné problémy (vyhodnotené osobitne) udávajúce študentmi pri strese a zistili sme, že najviac študentov 43,4% sa pri strese sťažuje na poruchy sústredenia a nervozitu, nasleduje 36,76% respondentov s bolesťami hlavy, 20,58% s depresiami, 17,65% s poruchami spánku, 15,55% so žalúdočnými ťažkosťami, 15,5% s nechutenstvom, 13,63% s bolesťami a búšením srdca. Na ostatné problémy (*únava, u dievčat poruchy menštruácie, úzkosť, pažravosť, hnačky, bolesti kĺbov, svalov a chrčtice, časté močenie, zvracanie, alergie*) charakteristické pri strese, sa sťažuje od menej ako 10%,. do 0,45% respondentov.

Celkové zhodnotenie stresovej záťaže sme spracovali zo skupiny 5-tich otázok prevzatých z dotazníka WHO o životnej pohode (*používané v TZS v poradni zdravia*). V teste ide o zhodnotenie životnej pohody a odhalenie depresívnych stavov. Z tohoto hodnotenia je zrejmé, že najväčšiu skupinu 44,1% za celé Slovensko tvoria respondenti, ktorí majú veľmi dobrú životnú pohodu a tu sa nachádza takmer o 8% viac chlapcov ako dievčat a tento rozdiel sa ukazuje takmer rovnaký vo všetkých krajoch Slovenska. Výbornú pohodu má skoro 22% všetkých respondentov a opäť je tu cca 10%-ný rozdiel v prospech chlapcov. Zlá a veľmi zlá životná pohoda sa zistila u 10,18% respondentov a aj v tomto prípade, podobne ako pri zlom zvládaní stresu sa ukazuje fakt, že v tejto skupine je dvojnásobne vyššie % dievčat .

Na základe týchto zistení sme si položili dve základné otázky :

- 1. Čo vplýva na zlú životnú pohodu u stredoškolákov na Slovensku ?**
- 2. Prečo v skupine veľmi dobrej životnej pohody je výrazne viac chlapcov ako dievčat ?**

Pre odpoveď na 1.otázku „**Čo vplýva na zlú životnú pohodu u stredoškolákov na Slovensku ?**“ sme testovali respondentov ktorí majú zlú a veľmi zlú životnú pohodu oproti tým, ktorí ju majú veľmi dobrú a skúmali sme či a ako na ňu vplyvajú vybrané faktory životného štýlu. Do týchto faktorov sme zaradili tie, o ktorých sme si mysleli, že so životnou pohodou najviac súvisia. Pre vyhodnotenie sme použili λ^2 (chí kvadrát) štvorpolovú tabuľku a prepočet relatívneho rizika, pričom sa nám potvrdilo na 95% miere spoľahlivosti naše úvahy a správny výber vplyvujúcich faktorov na životnú pohodu. Zistili sme, že u skupiny študentov, ktorí majú veľmi dobrú životnú pohodu, takmer všetci (98%) aj veľmi dobre, bez problémov zvládajú stres. Rozdiel je veľmi výrazný oproti tým študentom, ktorí majú zlú a veľmi zlú životnú pohodu a stres zvládajú zle s problémami. Taktiež sa potvrdilo, že dievčatá majú horšiu životnú pohodu ako chlapci.

Podobným spôsobom sme testovali aj niektoré vybrané faktory k zlej a veľmi zlej, oproti veľmi dobrej životnej pohode Z týchto výsledkov vychádza, že zlá a veľmi zlá životná pohoda sa štatisticky

významnejšie prejavuje u tej skupiny študentov, ktorí žijú v neúplnej rodine, nepociťujú lásku zo strany otca a matky, prežívajú fyzické aj psychické násilie od rodičov, v škole majú veľkú študijnú záťaž, sú šikanovaní spolužiakmi, alebo učiteľmi, vo voľnom čase sa skoro vždy nudia, takmer vôbec nepočúvajú hudbu, nepomáhajú pri domácich prácach, podmienky pre realizáciu svojich záľub im viac-menej nevyhovujú, spia menej ako 8 hodín denne, takmer vôbec nevykonávajú pohybovú aktivitu, majú minimálny pobyt na čerstvom vzduchu v priebehu roka, takmer vôbec neraňajkujú, pijú menej ako 1 liter tekutín denne, takmer vôbec nekonzumujú odporúčané, zdravé potraviny a jedlá (*mlieko a ml. výrobky, jedlá z hydiny, rýb a strukovín, ovocie a zeleninu*) ale naopak, takmer denne konzumujú neodporúčané a nezdravé jedlá (*presolené, pikantné*). Okrem toho, väčšine týchto študentov chýba dôveryhodná osoba, častejšie mávajú samovražedné sklony, alebo sa už pokúsili o samovraždu, mali už pohlavný styk a aj teraz žijú pohlavným životom, pravidelne fajčia, takmer denne pijú kávu a pivo, užívajú lieky na povzbudenie a upokojenie, užíli, alebo pravidelne užívajú drogy a z televíznych programov najčastejšie sledujú akčné a erotické filmy.

Možná odpoveď na druhú otázku „**Prečo v skupine veľmi dobrej životnej pohody je výrazne viac chlapcov ako dievčat ?**“ je po frekvenčnej analýze takáto : Životné faktory, ktoré najviac vplyvávajú na dobrú životnú pohodu u oboch pohlaví, v SR praktizuje viac chlapcov a menej dievčat. V tomto prípade ide hlavne o lepšiu a častejšiu pohybovú aktivitu, častejší a dlhší pobyt na čerstvom vzduchu počas celého roka, okrem toho viac chlapcov si dožičí viac hodín spánku, menej chlapcov sa nudí a pre realizáciu svojich záľub vo voľnom čase, viac chlapcov využíva existujúce pre nich vyhovujúce podmienky, pričom výrazne viac dievčat všetky vyššie uvedené činnosti zanedbáva.

Časť „Závislosti“ sme rozdelili do 5 základných oblastí – fajčenie, alkohol, výherné automaty, lieky a nealkoholové drogy. Celkom sa jednalo o 24 otázok, ktoré boli smerované ku konzumácii z hľadiska frekvencie, veku, množstva, dĺžky užívania, ponuky a dôvodov ako aj situácie v rodinnom a rovesníckom prostredí. Z prieskumu sme zistili nasledovné : V súčasnosti fajčí 33% mladých ľudí. Takmer štvrtina všetkých opýtaných je dennými fajčiarimi, naopak tretina priznala, že nikdy nefajčili. Najviac dievčat začína fajčiť pred 13 rokom života, chlapci najviac začínajú s cigaretami ako 11,5 roční. Zaznamenali sme aj experimenty v skúšaní cigariet v 3 - 5 roku predškolského veku. 25% respondentov prestalo fajčiť, z toho 2/3 je bez nikotínu už viac ako rok. Na otázku dĺžky fajčenia sme zistili, že najviac fajčiarov na stredných školách fajčí takmer 2 roky, ale nezanedbateľné percento (20,38% z fajčiarov) je aj tých, ktorí fajčia takmer 5 rokov. Chlapci a dievčatá, ktorí prestali fajčiť, fajčili najčastejšie menej ako 1 mesiac (40 %), 30% takmer rok a 17 % takmer 2 roky. Počet vyfajčených cigariet u súčasných fajčiarov sa pohybuje od 1 cigarety za mesiac až po viac ako 15 za deň. Najviac ich fajčí 2 – 5 cigarety denne (32,5%) a 6 – 9 denne (22,5%) z fajčiarov. Pri zisťovaní fajčiarskeho návyku v rodine a medzi kamarátmi a priateľmi sme zaznamenali najvyššie percentá fajčiacich kamarátov v partii (68%) a otcov respondentov (32%). Naopak najmenej sa fajčí v partnerskom vzťahu, len 17% partnerov. 10% opýtaných pije denne kávu, 45% ju naopak neužíva vôbec, tretina konzumuje viac krát v týždni kolu ale len 9% tento nápoj vôbec nepije. Čo sa týka alkoholu, pravidelných konzumentov piva je medzi chlapcami takmer štvrtina a dievčatami 5%. 8,5% chlapcov a 4% dievčat si neodoprie pravidelne víno, viac ako 10% chlapcov a 3% dievčat sa posilňuje pravidelne destilátmi. Abstinencov týchto nápojov je 30% čo sa týka piva, 20% v priemere pri víne a 25% pri tvrdom alkohole. Priemerný vek prvých skúseností s pivom je pri oboch pohlaviach 12,4

roka života, u chlapcov začína skúšať pivo najviac v 10 roku a u dievčat v 14 roku života. S vínom sa začína experimentovať v priemere pred dovŕšením 13 roku života a destiláty ochutnáva dospievajúca mládež v priemere vo veku 13,7 roka. Zaujímavá je aj frekvencia konzumácie alkoholických nápojov za posledný rok, počas ktorého vypila viac ako 1/5 chlapcov až 3 l piva týždenne, takmer 10% študentov 3 dcl vína a 12% študentov aj 3 dcl destilátov za týždeň. V odpovedi na otázku, kto Ti najčastejšie ponúka alkohol nám respondenti uviedli, že až v 68,7% sú to kamaráti, v 5,74% spolužiaci, v 5,22% sú to ale príbuzní a v 2% dokonca otec. Stav opilsti nezažilo len 22% mladých ľudí, pričom ¼ z nich bola „pod parou“ viac ako 10 krát vo svojom živote. Konzumácia alkoholu v rodine a rovesníckom prostredí dosahuje pomerne vysoké percentá. Len 7% otcov, 20% matiek a 25% súrodencov z rodín respondentov nikdy nepilo. Naopak tretina ich kamarátov konzumuje alkohol v súčasnosti, polovica si ho neodoprie pri žiadnej oslave. Pri otázke na hranie na výherných automatoch nám 30% odpovedalo, že tieto hry už skúsili, ale ďalej už nehrajú, 2/3 sa o to naopak vôbec nepokúšali. 6,5% oslovenej mládeže si však občas zahrá, viac ako 1% aj viackrát v týždni. Pri zisťovaní tejto situácie v rodine sa 3% respondentov zmienilo, že hrajú ich rodičia resp. súrodenec a v partii je to až 17% kamarátov. Pri monitorovaní frekvencie užívania liekov bez vedomia rodičov a lekára sme zistili, že viac krát v mesiaci ich užíva proti bolesti 15%, proti nespavosti 0,6%, na povzbudenie 1,2% a 1% všetkých aj na upokojenie. V poslednej časti závislostí sme sa pýtali na konzumáciu drog okrem alkoholu a cigariet. Zistili sme, že 30% ju už užilo alebo v súčasnosti užíva, 70% s ňou zatiaľ skúseností nemá. S drogami začínajú mladí ľudia experimentovať najčastejšie v 15 roku svojho života. 14% respondentov drogy už užívalo a prestalo. So súčasných konzumentov sa drogy najčastejšie užívajú 1x mesačne a 1-3x za mesiac, pričom takmer 6% z nich droguje 3 – 5x za týždeň. Najčastejší spôsob užívania drog je fajčenie, ktoré preferuje až 80% všetkých konzumentov, potom nasleduje perorálne užitie (2,3%), šňupanie (1,8%), vdychovanie (1,5%) a podávanie do žíl (0,4%). Pri opakovanom užívaní respondenti udali aj kombinovanú konzumáciu, pričom najviac spôsobov aplikácie je fajčenie a súčasne šňupanie, resp. ústne užitie alebo vdychovanie. Pomoc v súvislosti s drogami už vyhľadalo 8,3% konzumentov, 2,5% bolo k tomu donútených rodičmi alebo učiteľmi, 25% chcelo, ale nevedelo kde túto pomoc hľadať, resp. nenašli odvahu. 55% všetkých užívateľov si myslí, že takúto pomoc nepotrebuje. V rodinnom prostredí respondentov sa drogy užívajú minimálne, a to 0,2% otcov a podobne aj matiek. O súrodencoch sa vyjadrili opýtaní, že berú drogy vo viac ako 2,5%. Najviac ich však udalo konzumáciu medzi kamarátmi a to až 20% rovesníkov a ďalších 11% ju už neužívajú.. V partnerskom vzťahu sa takmer 6% dievčat priznalo, že drogu užíva aj ich priateľ a 3% chlapcov uviedlo za konzumentku svoju priateľku.

Zistené výsledky nám len potvrdzujú, že v tejto oblasti je i naďalej potrebné vyvíjať enormné úsilie v primárnej prevencii, dávať neustále mladým ľuďom objektívne informácie o návykových látkach, ich negatívnom účinku na ich zdravie a zdravie ich rovesníkov ako aj vyvrátiť falošný mýtus pocitu slobody, nezávislosti a dospelosti s drogou v životnom štýle.

V ďalšej časti „Partnerské vzťahy a sexualita“ viac ako polovica všetkých opýtaných uviedla, že nemá priateľa resp. priateľku. 30% sa ich priznalo, že v súčasnosti „chodia“ so svojou priateľkou/priateľom, pričom dievčat bolo až 40% a chlapcov 24%. 0,5% sa vyjadrilo, že už má druha/družku a 15 stredoškolákov uviedlo manželské spolužitie. Na otázku nevyhnutnosti vernosti v partnerskom vzťahu sa 95% respondentov vyjadrilo kladne. Pri otázke správnosti predmanželského pohlavného života s partnerom/partnerkou sa až 80% oslovenej mladej generácie zhodlo, že je to správne. Len 20%

neuznáva sexuálny život pred manželstvom. Zaujímavé odpovede sme dostali pri akceptácii pohlavného styku bez hlbšieho citového vzťahu. V celoslovenskom priemere sa viac ako tretina chlapcov a dievčat vyjadřila, že nie je potrebné, aby svojho sexuálneho partnera/partnerku „mali radi“. Doposiaľ sex nemalo 60% opýtaných mladých ľudí. Tí, ktorí ho už zažili, žije viac ako polovica sexuálnym životom i naďalej. Priemerný vek začiatku sexuálneho života je 15,8 roka. 0,18% respondentov udala sexuálne experimenty už v 10-11 roku života, dvojnásobný počet respondentov udal vek až 19-20 rokov. Polovica uviedla jedného sexuálneho partnera, pätina dvoch partnerov, 15% vystriedalo 3-4 sexuálnych partnerov a 13% označilo až 5 a viacerých. V antikoncepcii pri prvom sexe sa najviac používal prezervatív (66%), prerušovaný styk (15%), pravidelné užívanie hormónov (9%) a prirodzené metódy – plodné a neplodné dni (4%). U sexuálne žijúcich v súčasnosti sa užívanie kondómov znížilo o 10%, pravidelná hormonálna antikoncepcia sa u dievčat viac ako zdvojnásobila, 1,5% užíva hormonálne tablety po styku a menej sa preferuje v pároch prerušovaný styk. Pri otázke, kto by mal hlavne vykonávať sexuálnu výchovu pre túto generáciu sa tretina respondentov vyjadřila, že rodina a škola. Pätina si myslí, že by to mali byť zdravotníci, ale taktiež rovnaký počet nepotrebuje nikoho. Len 1,25% si myslí, že by to mala byť výlučne cirkev. Na otázku sexuálnej orientácie sa obe pohlavia v celoslovenskom priemere zhodli v 92%, že by to malo byť výlučne opačné pohlavie. 4% chlapcov však priťahujú muži, 2% dievčat priťahuje ženské pohlavie. K pohlavnému zneužívaniu v rodine sa priznalo 3% opýtaných a u 1/7 z nich k tomu dochádza aj teraz. K zneužívaniu súrodenca odpovedalo viac ako 1% respondentov áno. S interrupciou by 30 % nesúhlasilo v žiadnom prípade. Ďalších 34% by tak učinilo v prípade ohrozenia života matky, alebo plodu. Z vlastného rozhodnutia by dalo k interrupcii súhlas až 21,5%, len 10% by s tým súhlasilo pri znásilnení a 4% v prípade, ak sa tak rozhodne ich partner alebo partnerka.

V súčasnosti prebieha komplexná štatistická analýza dát, ktorú chceme prezentovať koncom roku 2007.